

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Zuzanna Rudzińska - Bluszcz

BK-VII.0520.351.2024
Warszawa, 09 stycznia 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 5516 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana posła Jacka Tomczaka *w sprawie fałszywego oskarżenia jako przestanki wykluczającej z bycia rodzicem wiodącym*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Ministerstwo Sprawiedliwości dostrzega problem fałszywego oskarżania jednego z rodziców, celem odsunięcia drugiego od opieki nad dzieckiem oraz kontaktów z nim. Dlatego też trwają prace ukierunkowane na potrzebę wprowadzenia rozwiązań minimalizujących tego rodzaju działania. Rozważane jest także zdiagnozowanie problematyki poprzez zlecenie badań Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości, w przedmiocie ustalenia skali zjawiska, kierunku orzeczniczego sądów opiekuńczych, czy też znajomości regulacji funkcjonujących w innych krajach Unii Europejskiej.

Ad 1

Procedura „Niebieskiej Karty” została uregulowana w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.). Zgodnie z podziałem kompetencji w ramach działów administracji rządowej, problematyka związana z realizacją tej procedury pozostaje we właściwości Ministry do spraw Równości w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Z tego powodu Ministerstwo Sprawiedliwości nie prowadzi prac legislacyjnych nad zmianą powyższej ustawy w zakresie procedury „Niebieskich Kart”.

Ad 2

W 2023 r. do sądów powszechnych wpłynęło:

- **13.785 spraw o ustalenie kontaktów z dzieckiem**, z czego rozpatrzono 13.461 spraw, w tym:
  - a) w 2.191 sprawach uwzględniono wniosek o ustalenie kontaktów w całości lub w części,
  - b) w 585 sprawach oddalono wniosek,
  - c) w 2.534 sprawach zwrócono wniosek,
  - d) w 83 sprawach odrzucono wniosek,

e) w 5.419 sprawach umorzono postępowanie (w 2.832 sprawach wobec zawarcia przez rodziców ugody przed sądem, w 603 sprawach wobec zawarcia przez rodziców ugody w toku mediacji, w 1.128 sprawach wobec cofnięcia wniosku).

- **4.645 spraw o zmianę kontaktów**, z czego rozpatrzono 4.516 spraw, w tym:

- a) w 1.366 sprawach uwzględniono wniosek w całości lub w części,
- b) w 251 sprawach oddalono wniosek,
- c) w 427 sprawach zwrócono wniosek,
- d) w 31 sprawach odrzucono wniosek,
- e) w 1.704 sprawach umorzono postępowanie (w 1.014 sprawach wobec zawarcia ugody przed sądem, w 209 sprawach wobec zawarcia ugody w toku mediacji, w 278 sprawach wobec cofnięcia wniosku).

- **3.728 spraw o wykonywanie kontaktów z małoletnim dzieckiem**, z czego załatwiono 3.727 spraw, w tym:

- a) w 234 sprawach uwzględniono wniosek w całości lub w części,
- b) w 557 sprawach oddalono wniosek,
- c) w 1.299 sprawach zwrócono wniosek,
- d) w 28 sprawach odrzucono wniosek,
- e) w 1.252 sprawach umorzono postępowanie (w 19 sprawach wobec zawarcia ugody przed sądem, w 9 sprawach wobec zawarcia ugody w toku mediacji, w 426 sprawach wobec cofnięcia wniosku).

Równocześnie w 2023 r. sądy wydały:

- **388 orzeczeń**, w których osobie, pod której opieką pozostaje dziecko, niewykonującej (albo niewłaściwie wykonującej) obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, zagrożono nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem,

- **96 orzeczeń**, w których osobie uprawnionej do kontaktu z dzieckiem albo osobie, której tego kontaktu zakazano, naruszającej obowiązki wynikające z orzeczenia albo ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, zagrożono nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje,

- **143 orzeczeń**, w których nakazano zapłatę sumy pieniężnej, osobom wobec których uprzednio zagrożono jej nakazaniem.

Ministerstwo Sprawiedliwości dostrzega problem niewystarczającej skuteczności unormowań regulujących kwestię wykonywania kontaktów ustalonych orzeczeniem sądu albo na mocy ugody zawartej przed sądem lub mediatorem.

W związku z tym, w Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone są obecnie zaawansowane prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, którego celem jest zmiana unormowań regulujących

postępowanie o wykonywanie kontaktów, tak by z jednej strony zapewnić większą efektywność tego postępowania, a z drugiej zagwarantować respektowanie w tym postępowaniu autonomicznej woli dziecka.

Ad 3 i 7

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2022 r. poz. 217 ze zm.), Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury („KSSiP”) jest centralną instytucją powołaną w celu szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr wymiaru sprawiedliwości, w tym sędziów.

Zgodnie z założeniami harmonogramu działalności szkoleniowej KSSiP na 2025 r. zaplanowano szkolenia, m.in. na temat: „*Czynności z udziałem osoby poniżej 18. roku życia – rozpoznawanie syndromów krzywdzenia dziecka*” oraz „*Kontakty z dzieckiem – aspekt prawny i praktyczny*”, które także będą skierowane głównie do sędziów orzekających w wydziałach rodzinnych i nieletnich.

Ad 4

Naczelną zasadą rozstrzygania przez sąd opiekuńczy o wszystkich sprawach dotyczących dziecka (o władzy rodzicielskiej, miejscu zamieszkania, pieczy etc.) jest jego dobro. Sądy w każdej sprawie obowiązane są oceniać jakie rozwiązania są dla dziecka najbardziej korzystne, w tym powinny uwzględniać prawo dziecka do wychowywania przez oboje rodziców. Naganne zachowania jednego z rodziców, takie jak izolowanie od rodzica żyjącego w rozłączeniu, które godzą w dobro dziecka, muszą być przez sąd uwzględniane. Zasada ta determinuje bowiem wszelkie działania i decyzje sądu opiekuńczego. Kierując się tą przesłanką, sąd ma możliwość wszczęcia postępowania opiekuńczego z urzędu w przypadku powzięcia wiadomości o zachowaniu rodzica zagrażającego dobru dziecka. Ma to miejsce także wtedy, gdy rodzic sprawujący bezpośrednią pieczę nad dzieckiem w sposób nieuprawniony, posługując się fałszywymi oskarżeniami, utrudnia kontakt z drugim rodzicem. Stwierdzenie niewłaściwego postępowania rodzica sprawującego bezpośrednią pieczę nad dzieckiem w przedmiotowy sposób, może prowadzić do wydania lub zmiany orzeczenia o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej.

Powyższe znajduje wyraz w utrwalonym od lat orzecznictwie Sądu Najwyższego. Już bowiem w orzeczeniu z dnia 2 grudnia 1957 r. Sąd ten przywołał jako ujemną okoliczność, przy ocenie, któremu z rodziców powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej, fakt wpajania dziecku uczucia niechęci do drugiego rodzica lub wręcz nienawiści (I CR 1045/56, OSN 1959 nr III, poz. 76). W postanowieniu, z kolei z dnia 30 sierpnia 1977 r. Sąd Najwyższy wywiódł natomiast, że uniemożliwianie utrzymania właściwego kontaktu między rodzicem a dzieckiem narusza interes małoletniego i może stanowić przyczynę uzasadniającą zmianę prawomocnego postanowienia regulującego wykonywanie władzy rodzicielskiej (III CRN 204/77, LEX nr 7986).

Miejsce zamieszkania dziecka powinno być co do zasady ustalone przy tym z rodziców, który daje większe gwarancje zapewnienia dziecku prawidłowych warunków opiekuńczych i wychowawczych, jego prawidłowego rozwoju, respektowania jego praw, w tym do utrzymywania kontaktów z rodzicem żyjącym w rozdzieleniu.

Podkreślenia jednocześnie wymaga, że ustalenie wystąpienia przesłanki zagrożenia dobra dziecka, w tym w postaci nadużywania praw przez jednego z rodziców w celu izolacji dziecka od drugiego rodzica, stanowić powinno przedmiot każdorazowej, wnikliwej oceny materiału dowodowego dokonywanej przez Sąd w konkretnej, indywidualnej sprawie. Tylko bowiem taka ocena pozwoli, w razie zaistnienia potrzeby, na wydanie skutecznych zarządzeń opiekuńczych pozwalających zapobiec ujemnym skutkom niewłaściwego lub nieudolnego sprawowania władzy rodzicielskiej.

W razie uzasadnionego podejrzenia, iż doszło do złożenia fałszywego zawiadomienia o przestępstwie, fałszywego oskarżenia lub fałszywych zeznań, organy postępowania przygotowawczego są zobowiązane do wszczęcia postępowania karnego, bowiem zarówno przestępstwa z art. 238 k.k. (fałszywe zawiadomienie), art. 234 k.k. (fałszywe oskarżenie), jak i z art. 233 § 1 k.k. (fałszywe zeznania) są przestępstwami ściganymi z oskarżenia publicznego.

Fałszywe zawiadomienie o przestępstwie jest zagrożone grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2, a przestępstwo fałszywego oskarżenia karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Z kolei przestępstwo składania fałszywych zeznań zagrożone jest karą od 6 miesięcy do 8 lat.

Ad 5 i 6

Ministerstwo Sprawiedliwości nie prowadzi prac legislacyjnych w przedmiocie obligatoryjnego wykluczenia rodzica stosującego wspomniane metody, z roli rodzica wiodącego. W każdym przypadku bowiem, to sąd powinien dokonywać indywidualnej oceny sytuacji dziecka oraz jego rodziców, a następnie wydać orzeczenie zgodne z najlepszym interesem małoletniego.

Wprowadzenie przepisów regulujących odpowiedzialność karną za zawinione utrudnianie kontaktów jednego rodzica z dzieckiem przez drugiego rodzica lub opiekuna, będzie przedmiotem oceny Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego i Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego, działających przy Ministrze Sprawiedliwości, których zadaniem jest wyznaczenie ogólnych kierunków zmian.

Najważniejsza w tych sprawach jest postawa obojga rodziców. Polskie przepisy prawa rodzinnego nie dyskryminują żadnego z nich, jednakże to dobro dziecka jest nadrzędną zasadą, jaką kieruje się sąd przy wydaniu orzeczenia dotyczącego jego spraw, nie zaś interes, czy oczekiwania któregoś z rodziców.

Jednocześnie mając świadomość szczególnie istotnego znaczenia alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w szczególności występujących pomiędzy małżonkami, którzy decydują się na rozwód, Ministerstwo Sprawiedliwości pracuje nad opracowaniem regulacji służących zawarciu przez rodziców porozumienia, które da najlepsze gwarancje wypracowania rozwiązań zgodnych z dobrem dziecka, na przykład poprzez wprowadzenie nowej instytucji - spotkania informacyjnego w ramach postępowania rozwodowego.

Porozumienie będzie miało na celu przybliżenie skutków rozvodu, toku postępowania rozwodowego, wyjaśnienie znaczenia i promowanie mediacji.

Z wyrazami szacunku

Zuzanna Rudzińska-Bluszcz
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/